

THE BABY-SITTERS CLUB

(El Club de las Canguro)

Proposta didàctica de Ramon Breu

SINOPSI-COMENTARI

Basada en els llibres juvenils d'Ann M. Martin, les protagonistes d'aquesta sèrie són un grup de nenes d'entre 11 i 13 anys que decideixen muntar a Stoneybrook (Connecticut) una empresa de cangurs. Unes preadolescents que tenen vides, interessos, famílies i personalitats molt diferents, i que es reuneixen tres cops per setmana per atendre les trucades al club.

En un entorn audiovisual artificioós on habitualment se'ns presenten actors i actrius més grans per interpretar joves de quinze anys, és d'agrair que *El club de las canguro* proposi personatges del voltant de 12 anys i que, efectivament, aparentin tenir aquesta edat.

A la primera temporada de 10 episodis es tracten trames com la primera menstruació; problemes relacionats amb l'absència del pare o de la mare; la manera en què es pren consciència de la diversitat a mida que vas creixent (a una de les cangurs, la Mary Anne, li toca cuidar una nena transgènere); el que comporta viure amb diabetis; o els problemes de salut dels membres de la família.

Ara bé, en realitat, la veritable aventura d'aquestes nenes no és vigilar i entretenir els seus clients, sinó descobrir-se a elles mateixes, descobrir la seva capacitat de créixer, de superar pors i enfortir els seus lligams com a amigues.

La sèrie és dinàmica, brillant en la seva realització i amb un repartiment encertat. Quan inclou missatges sobre la tolerància, la honestedat o l'amistat ho fa amb una elegància i una subtileza encomiables. Per exemple, una de les protagonistes, la Claudia, descobreix el calvari que va viure la seva àvia al ser filla de japonesos en els Estats Units dels anys 40, en plena Segona Guerra Mundial, i això serveix per explicar que avui segueixen existint famílies migrants que són separades i tancades en condicions inhumanes

FITXA DE LA SÈRIE

Títol: The Baby-Sitters Club

Any: 2020-2021

País: Estats Units

Episodis: 10 episodis de la primera temporada.

Durada aproximada de cada episodi: 26 minuts

Direcció: Kimmy Gatewood; Lucia Aniello; Luke Matheny; Linda Mendoza; Andrew DeYoung; Heather Jack.

Serie creada per Rachel Shukert basada en les novel·les d'Ann M.Martin.

Producció: Tink

Fotografia: Adam Silver

Música: Jesse Novak

Distribuïdora: Netflix

Intèrprets: Sophie Grace (Kristy Thomas); Momona Tamada (Claudia Kishi); Shay Rudolph (Stacey McGill); Malia Baker (Mary Anne Spier); Xochitl Gómez (Dawn Schaffer); Alicia Silverstone (Elizabeth Thomas-Brewer); Mark Evan Jackson (Richard Spier); Jessica Elaina Eason (Sharon Porter); Mark Feurstein (Watson Brewer); Takayo Fisher (Mimi Yamamoto); Aya Furukawa (Janine Kishi); Sophia Reid-Gantzert (Karen Brewer).

PANTALLA D'ACTIVITATS

Episodi 1

1. Quina és la situació familiar de la Kristy?
2. Per què la mare porta pizza per sopar? Què vol plantejar?
3. Com se li acut a la Kristy la idea de formar un club de cangurs? Com pensa fer que el club tingui més clientela?
4. Parlem ara de la Mary Anne. Quina és la seva situació familiar? Per què es queixa sovint del seu pare?
5. Quin origen té la Claudia? Quines habilitats té?
6. Mary Anne es queda enlluernada quan coneix la Stacey. Per què?
7. Com és que la Kristy té reticències a incloure la Stacey en el grup d'amigues i de cangurs? La Mary Anne li arriba a dir que fer una amiga nova no és una *hecatombe*. Què vol dir?
8. La Kristy no suporta el nòvio de la mare, en Watson. Per què creus que es mostra tan insolent? Què intenta en Watson per guanyar-se la Kristy?
9. Com que el Club de les Cangurs no pot fer publicitat a través de les xarxes, ja que les seves integrants encara són menors, han de fer servir altres mitjans. Quins?
10. La Stacey diu que el cap de setmana ha de marxar a Nova York, però no és veritat. Per què menteix?
11. A la Kristy a l'escola la castiguen a fer una redacció sobre el decòrum. Per què? Recordes què acaba dient en el seu escrit? Hi estàs d'acord?

Episodi 2

1. Quins avantatges hi troba la Claudia en l'art?
2. La Mimi, l'àvia de la Claudia, li diu que a la seva edat ningú pensa que els seus pares l'entenguin. Què n'opines?
3. Les matemàtiques, en canvi, no entren precisament en les preferències de la Claudia. Què proposa la germana de la noia, la Janine, perquè tregui una bona nota en el proper examen? Quina és la teva opinió sobre la situació?
4. La Claudia li diu a la seva germana que és una enciclopèdia amb cames (*enciclopedia andante*). Què et sembla el personatge de la Janine?
5. El pare de la Mary Anne castiga la seva filla per haver arribat tard. En què consisteix el càstig? Ho trobes adequat?
6. La Stacey no vol anar sola al ball de l'escola perquè és nova i té poques amigues, llavors convenç a la Claudia perquè l'acompanyi, malgrat que la nota de matemàtiques no ha estat satisfactòria. Què li proposa?

Episodi 3

1. El Club de les Cangurs té competència. Quina és? Com reaccionen les noies del Club?
2. Les amigues pensen que és estrany que mai hagin visitat la casa de la Stacey. Què li passa a la Stacey? Per què no ho volia dir?
3. L'Agència de Cangurs fa joc brut contra el Club de les Cangurs. En què consisteixen aquestes maniobres? Com reaccionen les noies protagonistes de la sèrie?
4. L'acció de la sèrie passa a Stoneybrook (Connecticut). Esbrina si és una ciutat real o de ficció.
5. En la reunió amb els pares clients del Club, aquests expressen la seva preocupació per si mentre té cura dels seus fills, la Stacey pateix un atac. Què diu una mare que és metgessa?
6. Coneixes algun company o companya amb una malaltia greu? Et sembla que la malaltia l'hagi fet madurar?

Episodi 4

1. Per què diu la Mary Anne que és la menys *guai* de les amigues? Què sabem de la seva mare?
2. La Mary Anne fa una nova amiga, la Dawn, que ve de Los Angeles. Com és la Dawn?
3. La Dawn convida la seva nova amiga a una mena de festa, per què fuig la Mary Anne quan la fan parlar?

4. Quan la Mary Anne fa de cangur de la Bailey, quina sorpresa s'emporta? Quan la criatura té febre, com reacciona? Què els fa veure als metges quan li donen roba de color blau a la nena?
5. La Mary Anne se sorprèn del fet que la Dawn sàpiga tant de les persones *trans*. La nouvinguda li diu en broma que el que passa és que és de Califòrnia. Què vol dir?
6. El pare de la Mary Anne i les seves amigues ja no pensaran el mateix d'ella. Què és el que els ha demostrat? Què li demanarà al seu pare?

Episodi 5

1. A l'inici d'aquest episodi sabem més coses de la Dawn. Per exemple, què sabem de la seva mare?
2. La Kristy posa a prova a la Dawn per entrar al Club de les Cangurs. En què consisteix la prova? Com reacciona ella?
3. Un dels nens de la família dels Barrett, en Buddy, desapareix. Com reacciona la Dwan? Era culpa seva?
4. Com que l'habitació de la Mary Anne s'ha de canviar, les amigues i la Sharon comencen a fer canvis, però en Richard, el pare de la Mary Anne, les fa fora. Per què? Entens la seva actitud?
5. La Kristy tenia por que la Mary Anne ja no fos amiga seva amb l'aparició de la Dwan. Has viscut una situació semblant pel que fa a l'exclusivitat dels amics?
6. L'episodi s'acaba amb una conversa telefònica entre la Natalie, mare dels Barrett, i la Sharon, mare de la Dawn. Nosaltres només sentim el que dia aquesta última. Què n'opines?

Episodi 6

1. Resulta evident que les germanes Claudia i Janine no s'entenen. Aquesta deixa la seva germana en ridícul davant d'en Trevor i de l'àvia. Claudia contraataca i diu que l'art no consisteix en dades sinó en sentiments. "Alguna vegada sents alguna cosa?", diu la Claudia. Què et sembla la situació.
2. Mimi, l'àvia, pateix un atac i se l'emporten a l'hospital. La recuperació és lenta i en un principi només parla japonès i té records de la infantesa. "Després d'una lesió cerebral, els records més antics són els de més fàcil accés", diu la Janine. Què recorda la Mimi? On havia estat de petita? Com és que la Claudia no en sabia res?
3. El japonès és la llengua materna de la Mimi, però els pares de la Claudia no el saben. Què et sembla?
4. Referent a la història de la Mimi, es pronuncia una frase de l'escriptor William Faulkner: "El passat no mor. Ni tan sols és passat". Comenta-la.
5. La Claudia dia que les imatges l'han ajudat a entendre el món. Quina relació té aquest pensament amb l'esbós que la noia fa al final de l'episodi

on és veu una nena vestida de presonera durant la Segona Guerra Mundial?

6. Els canvis en la seva habitació deixen parada a la Mary Anne. Diu que li agraden però hi ha alguna cosa que no li fa el pes. Quina?
7. Al final de l'episodi el quadre que havia penjat la mare de la Mary Anne torna a estar al seu lloc. Quina relació hi ha entre la història de la família japonesa i la del quadre, especialment quan sentim la veu en off que diu: "Cal entendre d'on venim per saber on anem".

Episodi 7

1. La Stacey i la Mary Anne han de fer un servei de cangur durant una setmana de vacances en un poble costaner, Sea City. La família, els Pike, tenen 8 fills i és complicat mantenir un cert ordre. La mare de la família diu que tot plegat "És molt molest però els animem a seguir el que els fa feliços". A la vista de la situació de la família, exposa la teva opinió.
2. Què li agafa a la Stacey quan veu un socorrista de la platja? Coneixes algun cas semblant que li hagi passat a algun amic o amiga?
3. De què es disculpa la Stacey amb la Mary Anne?
4. Què et sembla la intervenció del noi canadenc i el regal posterior que li fa a la Stacey?

Episodi 8

1. En aquests episodis assistim als preparatius i posterior casament de l'Elizabet i en Watson. Veus raonable que aquest li proporcioni un BMW a en Charlie o que es gastin 800 dòlars amb un vestit per a la Kristy? Què pretén amb tot això?
2. Al començar la cerimònia, la Karen crida: "Bruixa!". Qui els casa és una veïna espiritista i diu que accepta que li diguin bruixa si es defineix com "la persona, especialment dona, que es nega ajustar-se a les expectatives de la societat". Investiga sobre les anomenades *bruixes* que eren perseguides en el passat, i comprova si els va bé la definició que acabes de llegir.
3. La Kristy plora emocionada durant la cerimònia malgrat que estava en contra del casament. Què explica a través de la veu en off?
4. Què simbolitza que a la Kristy li vingui la regla precisament el dia del casament?
5. Al final de l'episodi, la Kristy pensa que va crear el club per tenir cura de criatures però que no se'n va adonar que també era per cuidar-se ella, que allò era més que un club, que eren les millors amigues. En què consisteix *cuidar-se ella*?

Episodi 9

1. En aquest episodi les protagonistes van al campament Moosehead, però contra el que creien no estaran juntes. És lògic que les separin?
2. La Mary Anne es fa amiga d'una noia de Nova York, Laine. La Stacey i la Laine es coneixien i la seva trobada no és agradable. Què havia passat entre elles?
3. La Claudia i la Dawn se sorprenen perquè hi ha activitats del campament que s'han de pagar a part. També les samarretes i les dessuadores s'han de comprar a preus no gaire barats i qui no les pot comprar es queda sense determinades activitats. Les dues noies es rebel·len contra aquesta injustícia i venen a dir que el campament hauria de procurar esborrar les diferències de classe. Què opines de la posició de la Dawn i de la Claudia?
4. La Claudia organitza una activitat d'art per als qui no poden pagar les activitats suplementàries. Què et sembla? Entens la reacció de la directora?
5. Per què es barallen la Stacey i la Laine?

Episodi 10

1. Arribem al darrer capítol de la temporada amb situacions molt embolicades. La Mary Anne està obsessionada amb el musical en què fa de directora. Com entens aquesta fixació? Has estat testimoni d'alguna situació semblant?
2. Davant la protesta dels manifestants, la directora, la Meanie, no vol negociar i castiga els que protesten. Què et sembla?
3. Per què se'n va la Karen? Té raó la Kristy quan recrimina a la directora que cap monitor l'ha vigilat?
4. Com es reconcilien la Stacey i la Laine?
5. La Mary Anne se n'adona que hi ha una cosa més important que la seva obra. Què és?
6. Estàs d'acord amb les paraules de la directora acusant d'irresponsables la Claudia i la Dawn?
7. Com eviten les noies l'expulsió de la Claudia?

Activitats finals

1. Escribe una sinopsi de la sèrie sense fer espòilers.
2. En el darrer episodi, quin element han introduït els guionistes què ens fa pensar que hi haurà una nova temporada de la sèrie?
3. Analitza l'evolució dels següents personatges:

	Característiques	Què li ha suposat pertànyer al Club?	Aquest personatge em recorda a...
Kristy			
Claudia			
Stacey			
Mary Anne			
Dawn			

LLENGUATGE I TÈCNiques AUDIOVISUALS

1. Com s'ha rodat la primera imatge de l'**episodi 1** en què es veu la porta de l'escola?
2. També en els primers instants veiem com la Kristy i la Mary Anne caminen pel carrer. Quina classe de tràveling s'ha fet servir per filmar-les? Com definiries un tràveling?
3. Com es pot comprovar la veu en off és molt present a tota la sèrie. Quina funció fa? Et sembla poc cinematogràfica la veu en off?
4. Opina sobre la banda sonora, especialment al final de cada episodi.
5. En el minut 1 de l'**episodi 2** apareixen la Claudia i el seu company Trevor. Quin tipus de pla s'ha utilitzat? Què ens vol expressar aquest tipus de pla?
6. En els primers instants de l'**episodi 4**, veiem les quatre amigues. Apareixen en pantalla cadascuna amb un mateix tipus de pla. Quin? Què ens vol fer arribar aquest tipus de pla?
7. Què pretenien els responsables de la sèrie a l'introduir una nova amiga en l'**episodi 4**?
8. Bona part de l'**episodi 7** es desenvolupa de forma alterna entre l'acció que succeeix a Sea City amb la Claudia i la Stacey, i la que es desenvolupa a Stonybrook amb la Kristy. Quin nom té aquest tipus de muntatge cinematogràfic?
9. En aquesta mateix episodi, l'aparició del socorrista que tant enlluerna la Stacey es produeix en càmera lenta. Per què? Hi ha alguna referència a una altra sèrie més antiga? Investiga.
10. Localitza un Gran Pla General a l'**episodi 9**. Quina funció fa aquest tipus de pla?

Vegeu el bloc de suport: <http://lenguatgecinematografic.wordpress.com/>

TRÀVELING DE LECTURES

DIABETIS A L'ESCOLA

La diabetis tipus 1 (DM1) és, en el nostre àmbit, una de les malalties cròniques més freqüents en la infància i l'adolescència. El Registre de diabetis de Catalunya, en funcionament des de l'any 1987, ens indica que, cada any, 120-140 persones menors de catorze anys presenten aquesta malaltia, de les quals 15-20 tenen menys de cinc anys en el moment del diagnòstic.

El diagnòstic d'una malaltia crònica en un infant sempre representarà un fort impacte psicològic per a la persona i l'entorn familiar, i té, a més, conseqüències socials gens menyspreables. És a dir, aquest fet implica canvis en la vida de les persones afectades i, mentre són infants, també en les seves famílies. S'ha de seguir una certa disciplina en els horaris d'alimentació. Tenir cura en el tipus d'aliments o a l'hora de fer exercici i posar-se insulina són activitats certament compatibles amb una vida normal, però no sempre fàcils de dur a terme pels canvis que comporten; en qualsevol cas, cal temps per adaptar-s'hi.

L'escola és un dels àmbits més importants per als infants i adolescents, i és on passen la major part del dia. Per tant, és convenient que el professorat estigui informat sobre la malaltia. Això permetrà ajudar els nens i nenes a superar les possibles barreres i a evitar les discriminacions que hi pugui haver. Els mestres han de saber què és la diabetis, quins són els símptomes d'una hipoglucèmia i la manera de resoldre-la. També han de saber que, en ocasions, l'infant o el jove pot necessitar menjar o beure a deshora, durant la classe. És important que ho pugui fer sense impediments ni protagonismes, al mateix temps que cal que els altres companys en sàpiguen els motius des del començament. A més, pel fet de tenir diabetis, no ha de ser mai exclòs de les activitats que organitzi el centre, si no és que el metge responsable ho indica.

Departament de Salut. Generalitat de Catalunya.

https://salutweb.gencat.cat/ca/ambits_actuacio/per_perfiles/centres_educatius/infancia_i_malaltia/diabetis_a_lescola/

Activitats

1. Recordes quin tipus de diabetis té la Stacey?
2. Coneixes algun cas de diabetis a la teva escola o institut? Com ho viu el company o companya que en té? I la resta de la classe?
3. Per què saber que tens diabetis representa un fort impacte psicològic?
4. Què han de saber els mestres quan algun alumne seu té aquesta malaltia?

LOS CAMPOS DE CONCENTRACIÓN DE ESTADOS UNIDOS

En la Alemania nazi de 1942, tener dos abuelos judíos era la diferencia entre la vida y la muerte. Ese mismo año, en la Costa Oeste de Estados Unidos, bastaba con tener un solo tatarabuelo japonés para que te echaran de tu casa y te mandaran a un campo de concentración. Era un castigo menos drástico, pero igual de racista. Más todavía viniendo de un gobierno que se había declarado en guerra contra la tiranía.

La justificación, por supuesto, era precisamente la guerra. Estados Unidos estaba en conflicto con Japón, y por eso encerró a 120.000 de las 125.000 personas de origen japonés que vivían en su territorio, sin contar las de Hawái. Un 96%. Sin embargo, Estados Unidos también estaba en guerra con Alemania e Italia, pero apenas encerró a 14.000 personas de entre los 11 millones que eran alemanes, italianos o hijos de padres nacidos en esos países. Un 0,1%.

De aquellas 120.000 personas encerradas sin juicio ni acusación, 80.000 eran además estadounidenses. Ciudadanos de pleno derecho, nacidos ya en el país, a los que se les arrebataron sus derechos constitucionales de la noche a la mañana y por decreto. Un decreto que firmó el mismo presidente que solo dos años antes había declarado: “Debemos proteger escrupulosamente los derechos y las libertades de todos nuestros ciudadanos, cualquiera que sea su origen”. Era Franklin Delano Roosevelt.

El 7 de diciembre de 1941, Japón atacó por sorpresa la base de Pearl Harbor y destruyó parte de la flota estadounidense del Pacífico. En cuestión de horas, casi 1.300 personas de origen japonés fueron detenidas en Estados Unidos. En Hawái, donde representaban un tercio de la población, la sospecha de que pudieran colaborar en una invasión inminente llevó al gobierno a incautar sus barcos de pesca y a trasladar forzosamente a 1.500 de ellos al continente. Esas medidas, sin embargo, no frenaron la psicosis racista contra las personas de rasgos japoneses.

Conforme el ejército imperial japonés iba avanzando en el Pacífico, muchos estadounidenses estaban convencidos de que sus compatriotas de origen japonés eran la cabeza de puente para una invasión. Que no hubiera pruebas de ello no parecía hacer mucho por tranquilizarlos. El periodista más influyente del país, Walter Lippmann, cuyas columnas se publicaban en 250 diarios, llegó a escribir en una de ellas que la ausencia de actos de sabotaje protagonizados por la población de origen japonés era “una señal” de que se estaban preparando para asestar el golpe cuando “el efecto fuera el máximo”.

El gobierno de Roosevelt empezó a coquetear con la idea de echar a la población de origen japonés de la Costa Oeste, primero intentando que mudaran voluntariamente al centro del país. El problema es que el centro del país no quería recibirlos. El gobernador de Montana explicó que sus ciudadanos “no sabrían distinguir a un estadounidense de origen japonés de un japonés”, y el fiscal general

de Idaho fue aún más claro: “Queremos que esta siga siendo la tierra de los hombres blancos. Todos los japoneses deberían ir a campos de concentración”.

Roosevelt acabaría por darle la razón. A su Departamento de Justicia no le encantaba la idea de encerrar a ciudadanos estadounidenses inocentes, pero los militares no tenían tantos escrúpulos. El viceministro de Defensa explicó que, entre garantizar la seguridad nacional o las libertades establecidas en la Constitución, para él la segunda era “solamente un trozo de papel”. El comandante militar de la Costa Oeste, el general DeWitt, preparó un informe en el que se acusaba a la población de origen japonés de actos de sabotaje tales como cortar unos cables eléctricos que en realidad habían sido dañados por un rebaño.

La suerte de las personas de origen japonés estaba echada. El gobernador de California quería expulsarlos, y diez estados del interior se negaban a acogerlos si no era para tenerlos encarcelados. El 19 de febrero de 1942, Roosevelt firmó el decreto 9066, que permitía al Ejército crear zonas de las que podía excluir a cualquier persona. La orden no mencionaba explícitamente a los japoneses, pero no hacía falta.

Un mes después se creó la Autoridad de Realojamiento de Guerra (WRA) cuya misión oficial era “tomar bajo su custodia a toda la población de ascendencia japonesa, rodearla de tropas, impedir que adquiriera terrenos y devolverla a sus antiguos hogares al final de la guerra”. La opinión del general DeWitt y sus falsos argumentos se habían impuesto: “Un japo es un japo. Son peligrosos, sean leales o no”.

El 31 de marzo de 1942, se ordenó a todos los habitantes de la Costa Oeste que fueran al menos 1/16 de origen japonés que acudieran a registrar el nombre de todos los miembros de su familia y más tarde se les notificó dónde debían presentarse para el traslado. Se les dio entre cuatro días y dos semanas para preparar la marcha, y a algunos se les obligó a vender sus casas o sus negocios. Para sorpresa de casi nadie, aparecieron muchos oportunistas que consiguieron importantes gangas aprovechándose de la urgencia.

La primera parada de estas personas fueron los llamados “centros de reunión”: hipódromos o recintos feriales desiertos, donde los “relojados” dormían en establos rehabilitados e instalaciones similares. Las condiciones de alimentación y atención sanitaria eran deficientes, tanto que el primer director de la Autoridad de Realojamiento de Guerra dimitió en apenas tres meses en protesta porque se estuviera “encarcelando a personas inocentes”.

El destino final de esos inocentes eran los campos “de internamiento”. Un total de diez, repartidos entre el interior de California y cinco estados alejados de la costa. Allí los encarcelados se encontraron con sus nuevas condiciones de vida: barracones compartidos con varias familias, baños comunes donde no siempre había agua caliente y estufas de carbón para calentarse en invierno. También terreno para cultivar o para criar ganado. Y siempre rodeados de alambre de espino, vigilados por guardias armados con orden de disparar a cualquiera que intentara marcharse.

Durante los siguientes dos años cada uno de esos campos funcionó como una pequeña ciudad estadounidense: con su escuela, su oficina de correos, a veces su parque de bomberos... Los "realojados" no tenían obligación de trabajar, pero muchos lo hacían en pequeñas industrias dentro de los propios campos y unos 1.000 consiguieron un permiso oficial para ir a trabajar al campo en otros estados.

Además, a 4.000 jóvenes se les permitió dejar el campo para acudir a la universidad y a otros para alistarse en el Ejército, a condición de que combatieran en Europa.

(...) En 1988, el Congreso de Estados Unidos concedió una indemnización por el equivalente a unos 40.000 euros de hoy en día a cada una de las 80.000 personas que habían pasado por los campos de concentración y seguían vivas. Además, pidió perdón a los estadounidenses de origen japonés. No es mucho para compensar lo que pasaron, pero como decían ellos, *Shikata ga nai*. Lo que ha pasado no se puede cambiar.

Carlos Hernández Echevarría "Los campos de concentración de Estados Unidos" La Vanguardia 19-2-2022. <https://www.lavanguardia.com/historiayvida/historia-contemporanea/20220219/8066338/campos-concentracion-estados-unidos-japoneses.html>

Activitats

1. Quins aspectes de l'article et recorden el que s'explica sobre la Mimi, àvia de la Clàudia i la Janine, a l'episodi 6 de la sèrie?
2. Per què creus que els ciutadans nord-americans d'origen alemany no foren internats en camps de concentració i els d'origen japonès sí?

NENS I NENES TAL COM SÓN, INFÀNCIA I TRANSEXUALITAT

La identitat sexual o de gènere resideix en el cervell i és el sentiment íntim de ser home o ser dona. La majoria de les persones són cissexuals (*cis*, etimològicament significa *coincident*), és a dir, coincideix el seu sexe amb la seva identitat: són la immensa majoria. En canvi, en les persones transsexuals (*trans*, prefix que denomina *allunyat* o *a l'altre costat*) el sexe no correspon amb aquesta identitat.

Fa només uns mesos, la campanya sensacionalista d'Hazteoir.org -l'autobús de color taronja que pretenia recórrer l'Estat amb els lemes contra la transsexualitat 'Los niños tienen pene. Las niñas tienen vulva. Que no te engañen / Si naces

hombre, eres hombre. Si eres mujer, seguirás siéndolo'- va posar d'actualitat l'intens debat sobre la transsexualitat i els processos dels nens i nenes que fan el trànsit. L'eslògan tocava el moll de l'os de la discriminació a aquest col·lectiu: l'associació entre genitals i identitat empeny les persones transsexuals a ser discriminades o a rebutjar la seva pròpia anatomia.

L'ús del llenguatge en aquests casos -com en tants d'altres quan es tracta de col·lectius minoritaris- tendeix a crear tòpics i categoritzacions com "atrapat en un cos de nen" o "ser un nen en un cos de nena" que impliquen una capacitat d'elecció quan, en realitat, la condició de trans és innata.

La transsexualitat no és una malaltia ni un trastorn mental. Afirmar avui això és gairebé una obvietat, però durant molts anys aquest col·lectiu ha hagut de batallar per la despatologització de ser persona trans. Correspon a la idea de la disfòria de gènere i correspon a la idea, també, de buscar una resposta biològica i, en conseqüència, tractar-la clínicament.

L'Assemblea General de les Nacions Unides que va tractar sobre identitat de gènere, orientació sexual i drets humans data de l'any 2008. En les conclusions sol·licitava la despsiquiatrització de la transsexualitat i advertia que la lliure expressió de les identitats de gènere havia de ser entesa com un dret fonamental bàsic, que el Parlament Europeu va subscriure en una resolució del 2011. Era el primer pas després d'intensos moviments cívics i institucionals de diferents autoritats internacionals que havien reclamat un canvi de model sobre la conceptualització, l'atenció i el reconeixement de les persones trans, i recollia els Principis de Yogyakarta (2007) i l'informe del comissari europeu de Drets Humans Thomas Hammarberg (2009).

Catalunya ha sigut capdavantera en aquesta despatologització. L'any 2012, una declaració institucional sol·licita l'exclusió de la transsexualitat dels catàlegs de malalties mentals i el reconeixement de la igualtat i la dignitat de les persones trans. I encara la llei 11/2014 per la defensa dels drets de les persones LGTBI ofereix un marc normatiu per la construcció d'un nou model. Un dels aspectes més rellevants és que les persones transgènere han de poder-se acollir a la llei sense que calgui cap diagnòstic de disfòria de gènere.

Canviar el nom també és un dels esculls més habituals que han de salvar les persones trans i les seves famílies per veure reconegut el seu dret a viure segons la seva identitat. Procedir al canvi de nom dels registres i documents oficials és una eina indispensable per al reconeixement i per combatre la transfòbia. Per exemple, ¿recorden aquella escena de 'Merlí' (Televisió de Catalunya, 2016) en què la directora s'obstinava a dir Joaquim a una professora substituïda que es presentava com a Quima?

(...) Però, ¿com es viu i com acompanyen les famílies aquests infants trans en el seu període d'afirmació i procés de fer el trànsit? Laura Corrales és la mare de l'Alba, una nena trans de deu anys i una de les membres de l'associació Chrysallis Catalunya -Associació de Famílies de Menors Transsexuals, que es dedica a assessorar i acompanyar les famílies en tot aquest procés-. "Jo tenia un fill però sabia que tenia una filla -explica la Laura, que va viure amb molta

tranquil·litat que jugués amb nines i es disfressés de nena-: estava convençuda que el meu fill era gai”. Comenta: “Temia que m’estigués idealitzant, perquè jo estava divorciada i era el seu únic referent”. Però quan el seu fill gran i l’Alba van conèixer la seva actual parella, el Miquel, ell li va fer notar que “potser no era gai i era trans”: “I la referència em va doldre, perquè em va semblar molt dolenta. De cop, em van venir al cap tots els prejudicis i els tòpics”.

L’Alba cursa primària en una escola de monges, el Sagrat Cor de Terrassa. Volia anar amb una motxilla de color rosa i rondinava perquè li tocava dur uniforme de nen. La Laura li deia: “Si prens determinades decisions, les has de poder defensar”. Paral·lelament, investigava per la seva banda “què podia fer”, perquè l’associació encara no existia, mentre l’Alba insistia que volia porta faldilla a l’escola. Va ser reveladora una conversa amb la directora del centre, sor Loli: “Acceptem-la tal com és, aquí no tindrà cap problema, la coneixem de sempre”. I llavors arriba el dia de la transició. “Una de les coses que va fer és escriure una carta als seus companys de classe, que vam demanar que es fes extensiva a tot l’alumnat de l’escola, on els explicava que, a partir de tal dia, seria l’Alba”. “Va ser fàcil, vam comptar amb tot el suport, un cop ella es va sentir segura”.

Evitar que els pares se sentin “perduts en el desert” és el que pretén Chrysallis, que sempre té les línies obertes de suport de pares i mares d’infants trans a altres famílies. Lluís Olivares i Diana de los Ríos són els pares de l’Àngel, un jove trans de 15 anys que va començar el trànsit fa uns mesos. Ells també han fet aquesta transició d’assumir una nova realitat i acompanyar el seu fill en un temps rècord. “Estem preparats per si un fill o una filla ens diu que és gai o lesbiana, però trans? Encara no”, diu el Lluís.

L’Àngel va dir a la seva mare que era un noi quan anaven a comprar un jersei, d’un dia per l’altre. “Sort de la Laura, que ens va agafar el telèfon. Vam trobar informació de Chrysallis per internet i el primer que ens van dir és: «No està malalt»”. “Em van carregar les piles”, assegura la Diana, que, des d’aquell moment, ha vist com l’Àngel ha guanyat en autoestima i seguretat. “Un canvi a millor, en tot”, que ha anat en consonància amb un procés d’hormonació. “Hem passat un dol, però tothom vol el millor per als seus fills. I la por no te la treu ningú”, diu el Lluís. La Diana explica: “Conèixer altres casos ens ha donat molta fortalesa i sabem que no ens hem equivocat fent-li costat”. L’Àngel va fer oficial el dia del trànsit abans de Setmana Santa: “Ho va comunicar a tothom i va tornar a l’escola tal com és ara”. Al final, acompanyar és fer créixer en un viatge on tothom es veu obligat a modificar el seu punt de vista.

(...) Consells bàsics per a pares i mares que s’enfronten a aquesta realitat:

- Hi ha d’haver autoestima.
- Estimeu el vostre fill o filla tal com és perquè, com qualsevol altra persona, necessita amor, acceptació i comprensió.
- Aprengueu a separar els judicis de la societat de l’amor que se sent pels fills. No us deixeu influir pels prejudicis sobre el que està bé o el que està malament.
- Creeu un entorn on se senti fora de perill i on l’amor de la família i l’entorn més proper sigui incondicional.

- Encoratgeu-lo a fer activitats on gaudeixi de l'acceptació social, que trobi el seu rol per encaixar segons les seves preferències.
- Feu sentir valorat el vostre fill: cada persona és diferent. No hi ha "coses de nens o coses de nenes".
- Busqueu recursos i xarxes de suport.
- Inclogueu el vostre entorn en aquesta realitat: germans, família, amics. És important que tothom assumeixi la realitat.
- Prepareu el vostre fill per saber que no sempre serà fàcil la seva condició de persona trans però que té tots els drets i els ha de fer valdre.
- No busqueu culpabilitats i eviteu pressions perquè canviï (no ho farà).

Laura Pinyol "Nens i nenes tal com són, infància i transsexualitat" Diari Ara 8-7-2017.

Activitats

1. A l'episodi 4 de *The Baby-Sitters Club* o *El Club de las Canguro* la Mary Anne té cura d'una nena transsexual, la Bailey. Com resol ella la situació? Qui, en principi, no ho havia entès?
2. On resideix la identitat sexual de les persones?
3. Què vol dir despatologització?
4. Per què es tan important les associacions de famílies amb fills i filles trans?
5. Què et sembla l'actitud de l'escola de l'Alba?

CONTRACAMP: ASPECTES DIDÀCTICS PER AL PROFESSORAT

Elements de debat i relacions que es poden establir

- L'amistat com element fonamental de creixement personal.
- La presa de decisions consensuades amb el grup d'amics i amigues.
- L'actitud dels companys i companyes vers una persona malalta de llarga durada.
- El tractament de la llibertat sexual i les persones trans.
- La memòria del passat en la vida familiar i de les persones.
- L'acceptació dels projectes personals dels pares quan afecten a les famílies.
- La discriminació per raó de classe social o nivell d'ingressos en les activitats escolars.
- Les noves incorporacions de nous amics/amigues en el grup.

Objectius formatius

- Respectar la presa de decisions conjunta en el grup d'amics i amigues.
- Reflexionar sobre el dret dels pares i mares a redefinir projectes personals familiars.
- Conèixer i respectar la diversitat sexual.
- Valorar la memòria històrica de persones i famílies.
- Donar suport als companys i companyes amb malalties de llarga durada.
- Considerar la família com un factor decisiu de formació de la personalitat.
- Denunciar el tractament discriminatori en les activitats escolars per raó de classe social.
- Conèixer els diferents recursos expressius del cinema.